

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «**Педагогіка**» складена відповідно до варіативної частини освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальностей «**Середня освіта (фізична культура), (українська мова і література), (історія)**». Предметом вивчення навчальної дисципліни є організація професійної підготовки фахівців з вищою освітою за фахом «**Середня освіта (фізична культура), (українська мова і література), (історія)**».

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліна є базовою.

Дисципліни, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну: історія педагогіки, філософія, психологія.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальні основи педагогіки.
2. Теорія виховання.
3. Дидактика.
4. Школознавство.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «**Педагогіки**» є **забезпечення загальнопедагогічної професійної підготовки майбутнього вчителя, а саме:**

- висвітлити актуальні питання сучасної педагогічної науки;
- підготувати студентів до виконання обов'язків педагога, організатора навчально-виховного процесу загальноосвітнього навчального закладу;
- сформуванню у студентів систему знань щодо завдань, принципів, форм, методів і прийомів навчально-виховної діяльності на основі встановлення їх найтіснішого зв'язку із закономірностями розвитку особистості вихованця;
- розвивати професійну самосвідомість, педагогічне мислення майбутніх фахівців.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «**Педагогіки**» є

- засвоєння ключових положень і проблематики сучасної педагогіки;
- досягти засвоєння студентами теоретико-методологічних підходів до вивчення предмета, основних понять і категорій педагогіки;
- ознайомити з методами педагогічних досліджень і сформуванню в студентів уміння користуватися цими методами у своїй практичній діяльності;
- з'ясувати зміст професійної діяльності вчителя: розкрити соціальну роль і функції вчителя, специфіку його діяльності, сформуванню досвід самостійного і творчого аналізу оцінки педагогічних явищ і ситуацій;
- допомогти студенту набути уміння теоретичного проектування та практичного конструювання навчально-виховного процесу, спрямованого на розвиток особистості учнів та їх творчу самореалізацію;

- сприяти практичному опануванню різними формами, методами організації навчального й виховного процесів у загальноосвітніх навчальних закладах;
- спонукати студентів до подальшого самовиховання, розвитку особистісних якостей майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання обов'язків вчителя; сформувавши у майбутніх вчителів потреби постійно займатися самонавчанням, самовдосконаленням;
- розкрити суть понять: “виховання”, “самовиховання”, “сутність процесу виховання”, “закономірності та принципи процесу виховання”;
- сформувавши у студентів розуміння понять: “сутність та структура процесу навчання”, “принципи та закономірності процесу навчання”, “методи” і “засоби навчання”, “форми організації навчання”;
- засвоїти основні поняття: “зміст освіти”, “загальна, політехнічна та професійна освіта”, “навчальні плани, програма, підручник”.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні нормативні документи, що визначають зміст освіти;
- основні поняття і категорії педагогіки;
- провідні філософські концепції виховання;
- основні методи науково-педагогічного дослідження;
- закономірності розвитку людської особистості, вікові та індивідуальні особливості розвитку;
- сучасні теорії розвитку особистості;
- закономірності, принципи, методи, форми і засоби навчання і виховання учнівської молоді;
- особливості організації й проведення навчально-виховної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах відповідно до положень нормативно-правової бази національної системи освіти й сучасної педагогічної науки;
- основи теорії школознавства.

вміти:

- усвідомлювати перспективні тенденції розвитку педагогічної науки, що ґрунтуються на кращих світових і національних педагогічних здобутках минулого та новітніх педагогічних ідеях сучасних науковців;
- здійснювати навчально-виховну роботу з урахуванням сучасних вимог суспільства, основних педагогічних закономірностей і принципів;
- аналізувати, виділяти головне, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити самостійні висновки;
- визначати сутність процесів навчання і виховання;
- встановлювати зв'язки між закономірностями розвитку особистості відповідно до вікової періодизації дітей та закономірностями, принципами, методами і формами виховання та навчання;
- застосовувати методи науково-педагогічного дослідження;
- свідомо вибирати методи навчання з урахуванням конкретних умов, навчальної діяльності;
- планувати етапи і прогнозувати результати навчання і виховання;
- застосовувати на практиці оптимально доцільні форми й методи навчання та виховання;

- аналізувати педагогічні ситуації та приймати адекватні рішення;
 - аналізувати, оцінювати та коректувати навчально-виховний процес в класі, школі.
- На вивчення навчальної дисципліни відводиться __ години/ 3 кредита ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки

Тема 1. Предмет педагогіки у світлі вимог вищої школи.

Основні категорії педагогіки: виховання, навчання, освіта. Галузі педагогічної науки. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Методи науково-педагогічного дослідження.

Тема 2. Розвиток і формування особистості

Основні поняття теми: розвиток, формування особистості. Закономірності розвитку дитини. Чинники, які впливають на формування особистості. Виховання і вікові особливості дітей.

Тема 3. Мета та ідеал виховання

Мета виховання, її об'єктивний характер. Ідеал національного виховання. Основні напрямки всебічного розвитку особистості. Зарубіжна педагогіка про мету виховання

Тема 4. Цілісний педагогічний процес

Педагогічний процес як система. Етапи педагогічного процесу.

Змістовий модуль 2. Теорія виховання

Тема 5. Суть і завдання процесу виховання

Виховання як процес цілеспрямованого формування особистості. Орієнтовний зміст виховання учнів у школі.

Тема 6. Основні закономірності і принципи виховання

Поняття про закономірності і принципи виховання. Їх роль у побудові виховного процесу. Коротка характеристика принципів виховання.

Тема 7. Напрями національного виховання

Розумове виховання. Моральне виховання. Трудове виховання. Естетичне виховання.

Фізичне виховання. Шляхи реалізації змісту виховання.

Тема 8. Загальні методи виховання

Поняття про методи виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності і формування досвіду громадської поведінки. Методи стимулювання діяльності і поведінки. Методи самовиховання.

Тема 9. Організаційні форми виховної роботи.

Позакласна та позашкільна виховна робота. Розмаїття масових, групових та індивідуальних форм виховної роботи. Основні позашкільні установи, завдання і зміст їх роботи.

Тема 10. Виховання учнівського колективу

Поняття колективу: суть, ознаки функції, структура, типи. Динаміка і етапи розвитку колективу. Органи колективу, їх функції, умови ефективної діяльності.

Тема 11. Спільна виховна робота школи, сім'ї і громадськості

Школа – провідна ланка в системі виховної роботи. Виховання дітей в сім'ї.

Взаємозв'язок школи і сім'ї, його функції. Школа і громадськість
Тема 12. Робота класного керівника
Функції класного керівника. Зміст, форми та облік роботи класного керівника.

Змістовий модуль 3. Теорія навчання (Дидактика)

- Тема 1.** Процес навчання, його структура
Поняття про дидактику та її основні категорії. Суть процесу навчання, основні його компоненти та функції. Характеристика провідних положень Концепції загальної середньої освіти (12-школа).
- Тема 2.** Зміст освіти в національній школі
Зміст освіти в національній школі. Стандарти освіти. Навчальні плани, програми, підручники.
- Тема 3.** Основні закономірності і принципи виховання
Поняття принципи виховання. Основні принципи закономірності
- Тема 4.** Методи і засоби навчання
Проблема методів навчання в педагогічній науці і практиці. Різні підходи до класифікації методів навчання. Класифікація методів навчання за джерелом знань. Класифікація методів навчання за характером пізнавальної діяльності учнів. Фактори, що впливають на вибір учителем методів навчання. Оптимальний вибір методів навчання. Засоби навчання в навчальному процесі
- Тема 5.** Форми організації навчання
Форми навчання і їх характеристика. Фронтальні, групові, індивідуальні і парні форми навчання. Урок – основна форма організації навчання в школі. Типологія уроків.
- Тема 6.** Контроль і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.
Контроль, його роль і функції в навчальному процесі. Види й методи контролю. Оцінка успішності, її призначення в навчальному процесі. Попередження неуспішності учнів.
- Тема 7.** Вибрані проблеми дидактики
Диференційоване навчання в школі. Проблемне навчання обдарованих дітей. Причини неуспішності і шляхи їх подолання. Оптимізація процесу навчання.

Змістовий модуль 4. Школознавство

- Тема 8.** Наукові основи внутрішнього управління
Принципи управління школою. Органи освіти, їх функції. Керівництво навчально-виховною роботою в школі. Педагогічна рада школи. Планування роботи школи. Особливості внутрішнього контролю
- Тема 9.** Методична робота в школі
Роль методичної роботи в школі в підвищенні рівня професійної підготовки вчителя. Основні форми методичної роботи в школі.
- Тема 10.** Вивчення, узагальнення і поширення ППД. Втілення досягнень науки в шкільну практику

3. Рекомендована література

№ з/п	Автор(и)	Назва	Видавництво, рік
Базова література			
1	Волкова Н.П.	Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів	К., Видавничий центр «Академія», 2001.
2	Галузинський В.М., Євтух М.Б.	Педагогіка. Теорія та історія	К., 1995.
3	Галузяк В.М., Сметанський М.І., Шахов В.І.	Педагогіка: Навч. посібник.	Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2006
4.	Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л.	Педагогіка: Підручник.	К.:Знання-Прес, 2003.
5.	Мойсеюк Н.Є.	Педагогіка. Навчальний посібник. 3-є видання, доповнене	К., 2007.
6.	Ягупов В.В.	Педагогіка: Навч. посібник.	К.:Либідь, 2002.
7.	Фіцула М.М.	Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти	К., Видавничий центр «Академія», 2011.
Допоміжна література			
8.		Конституція України /Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство	К., 2005
9.		Закон України «Про освіту» /Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство	К., 2005

10.		Закон України «Про загальну середню освіту» /Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство	К., 2005
11.		Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті /Державне управління	К., 2005
12.		Закон України «Про позашкільну освіту» /Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство	К., 2005
13.		Концепція загальної середньої освіти (12-школа)	Педагогічна газета. – 2002. - №1
14.		Концепція національного виховання	Рідна школа. – 1995. - №6
15.		Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти	Інформаційний збірник наказів МО України 1996. - №13
16.		Державні стандарти базової і повної середньої освіти	Освіта України, 2004р. - №1-2
17.		Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти	// Освіта України. – 2001. – № 6. – 7 лют. – С. 3-16.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання: усний контроль – співбесіда, індивідуальне чи фронтальне опитування тощо; письмовий контроль – тести, самостійні та контрольні роботи.